

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/20879-16
Saksbehandler Kjell Bue

Utvalg	Møtedato
Administrasjonsutvalget	06.10.2026
Fylkesutvalget	06.10.2026
Fylkestinget	20.10.2026

Rapport for 2. tertial 2026

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkestinget tar rapport for 2. tertial til etterretning.
2. Fylkestinget vedtar en netto reduksjon av driftsbudsjettet for 2026 på 101,5 mill. kroner som beskrevet i kapittel *forslag til endring av driftsbudsjett* med tilhørende disponering.
3. Fylkestinget vedtar en reduksjon i investeringsbudsjettet for 2026 med 36,9 mill. kroner som beskrevet i kapittel *forslag til endring av investeringsbudsjettet* med tilhørende endringer mellom porteføljer og program, og endring i finansiering.
4. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å gjennomføre budsjettendringene for 2026, slik at forskriftsskjemaene etter § 5-4 første og andre ledd og § 5-5 første og andre ledd er oppdatert.

Vedlegg

[Framsikt rapport 2. tertial](#)

Rapport langsiktige aktiva 31.08.2026

Sammendrag

Tertialrapporten beskriver fylkeskommunens aktivitet og økonomiske situasjon per 31. august 2026. De foreslåtte budsjettendringene forbedrer netto driftsresultat med 101,5 mill. kroner. Netto driftsresultat øker dermed fra 44,0 mill. kroner (0,6 prosent) til 145,1 mill. kroner (1,9 prosent).

Forventede inntekter øker med 114,2 mill. kroner. Forliket om revidert nasjonalbudsjett (RNB) øker fylkeskommunens rammetilskudd med 94,2 mill. kroner. Skatteinntektene har fortsatt å utvikle seg positivt, og prognosen for året er oppjustert med ytterligere 20 mill. kroner. Det er også en forbedring i prognose for renteinntekter, rentekostnader og utbytte, som forbedrer budsjettet med netto 21,5 mill. kroner.

Av inntektsøkningen foreslås 48,1 mill. kroner benyttet til å styrke driftsbudsjettene, hovedsakelig knyttet til veivedlikehold. På driftssiden for øvrig er det ikke vesentlige avvik fra budsjett. Videre foreslås det å overføre 10,1 mill. kroner til finansiering av investeringer, avsette 35,1 mill. kroner til disposisjonsfond for veg og kollektiv og avsette 42,5 mill. kroner til bufferfond fylkesting.

Samtidig medfører endringer i pensjonskostnader og premieavvik reduserte utgifter og en styrking av resultatet på 42,4 mill. kroner. Det foreslås også bruk av fondsmidler på flere områder, noe som øker driftsbudsjettene med 29,3 mill. kroner.

På investeringssiden foreslås investeringsbudsjettet redusert med 36,9 mill. kroner. Reduksjonen består av lavere investeringer innen eiendomsporteføljen, delvis motvirket av økte investeringer innen samferdselsporteføljen. Endringen påvirker finansieringen ved at låneopptaket reduseres med 71,9 mill. kroner, tilskudd fra andre øker med 28,0 mill. kroner, merverdiavgiftskompensasjonen reduseres med 3,5 mill. kroner, salg av finansielle anleggsmidler øker med 0,4 mill. kroner og overføring fra drift øker med 10,1 mill. kroner.

Saksopplysninger

I det videre foreslås det endringer i drifts- og investeringsbudsjettet.

Forslag til endringer i driftsbudsjett

Skatt

Skatteinntektene var høyere enn budsjettet til og med juni. De to siste månedene har inntektene vært på nivå med budsjett. Det er fortsatt usikkerhet knyttet til den nye fordelingsmodellen for skatteinntekter, noe som gjør det vanskelig å vurdere om utviklingen vil fortsette gjennom resten av året.

KS' prognosemodell for kommuneøkonomien estimerte i mai en økning i skatteinntektene på 80 mill. kroner for året som helhet. I forbindelse med 1. tertialrapport ble budsjettet økt med 19,5 mill. kroner. Det foreslås nå å øke budsjettet med ytterligere 20 mill. kroner i 2. tertial.

Rammetilskudd

I forliket til revidert nasjonalbudsjett 2026 ble det vedtatt en økning i rammetilskudd på 94,2 mill. kroner. Den fordeler seg som følger:

Økning i rammetildeing - forlik revidert nasjonalbudsjett (tusen kroner)	94 221
Midlertidig økning på 1 mrd. kroner til fylkesvei, til vedlikehold og mindre investeringer. 75 prosent fordeles etter fylkesveinøkkel og 25 prosent fordeles per innbygger	68 340
Økning i frie inntekter på 50 mrd. kroner begrunnet i takst samarbeid	2 876
Økning frie inntekter begrunnet med kollektiv	17 254
Økning frie inntekter begrunnet med tannhelse	5 751

Forslag til disponering følger under *samferdsel og organisasjon og tannhelse*.

Finans

- *Renteinntekter.* Likviditeten og rentenivået har vært høyere enn budsjettet. I tillegg har en større andel av likviditeten vært plassert på konti med høyere avkastning. Det foreslås derfor å øke budsjettet for renteinntekter med 5 mill. kroner.
- *Rentekostnader.* Selv om rentenivået har vært høyere enn forutsatt, har låneopptaket vært lavere enn budsjettet som følge av forsinkelser og forskyvninger i investeringsprosjekter. Det foreslås derfor å redusere budsjettet for rentekostnader med 13 mill. kroner.
- *Utbytte og øvrige finansinntekter.* Det er mottatt utbytte fra eierskapet i Skyttel AS på 3 mill. kroner, samt 0,54 mill. kroner i forbindelse med avviklingen av Vestregionens opplæringskontor i Aust-Agder. Det foreslås å øke inntektsbudsjettet med til sammen 3,54 mill. kroner.
- *Eierbidrag til Innovasjon Norge.* Eierbidraget til Innovasjon Norge øker med 1,7 mill. kroner. Samtidig er det mottatt utbytte på 0,15 mill. kroner. Det foreslås å finansiere /netto kostnadsøkning på 1,55 mill. kroner gjennom bruk av disposisjonsfond fylkesting. Kostnaden overføres til investeringsregnskapet i tråd med regnskapsmessig behandling av eierbidrag.

Pensjon

Økonomireglement (sak 95/20) gir fylkeskommunedirektøren fullmakt til å sette av premieavvik til fond, og til å bruke av disse fondsmidlene når premieavviket skal utgiftsføres det påfølgende året. I tråd med denne fullmakten foreslås det å sette av 97,7 mill. kroner til premieavviksfondet. Samtidig foreslås det å bruke 54,7 mill. kroner fra fjorårets avsetning. Samlet sett gir dette en netto økning i premieavviksfondet på 43 mill. kroner, noe som reduserer det løpende budsjettet for pensjonsmidler tilsvarende og øker premieavviksfondet tilsvarende.

Pensjonsberegninger er kompliserte og påvirkes av flere faktorer, hvor lønns- og trygdeoppgjør veier tungt. Budsjettreguleringen baserer seg på prognoser fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) per 2. tertial. Endelige pensjonsoppgaver foreligger først i januar 2027.

KLP og SPK beregner premieavvik som føres i regnskapet. Premieavviket er forskjellen mellom netto pensjonskostnad og årets premieinnbetaling. I tråd med kommunelovens bestemmelser gjennomfører fylkeskommunedirektøren de nødvendige regnskapsmessige transaksjonene, mens fylkestinget vedtar de tilhørende budsjettendringene.

Videre viser foreløpige beregninger at reguleringspremien for KLP blir høyere enn i 2025. For å redusere effekten på fylkeskommunens driftsbudsjett blir en del av denne kostnaden dekket ved bruk av fylkeskommunens fond i KLP.

Organisasjon og tannhelse

- *Revidert nasjonalbudsjett – tannhelse.* Prognosen for tannhelsetjenestene viser et mindreforbruk på om lag 10 mill. kroner. Det foreslås derfor å avsette 5,751 mill. kroner av økningen i de frie inntektene, som er begrunnet med et styrket tannhelsetilbud, til bufferfond fylkesting.

- *Dokumentasjonsforvaltning.* Enheten for dokumentasjonsforvaltning, med 10 ansatte og et budsjett på 4,7 mill. kroner, ble fra 1. august organisatorisk flyttet fra avdeling for jus og sikkerhet til avdeling for porteføljestyling.

Næring, plan og kultur

- *Erasmus+-prosjektmidler.* Det foreslås å overføre 2,37 mill. kroner i Erasmus+-midler til de videregående skolene for gjennomførte aktiviteter og reiser.
- *Tiltak lavterskel rus.* Det foreslås å overføre 0,9 mill. kroner til de videregående skolene til prosjekter knyttet til tiltaket Lavterskel rus.
- *Vegårshei ski- og aktivitetssenter.* Det foreslås å bevilge et ekstraordinært tilskudd på 3,25 mill. kroner, jf. sak 24/06646. Tilskuddet finansieres av bufferfond fylkesting.
- *Overføring fra fond.* Det foreslås å øke driftsbudsjettet med 4,738 mill. kroner i prosjektmidler som tidligere er avsatt i fond. Av dette finansieres 3,3 mill. kroner fra bundne fond og 1,4 mill. kroner fra disposisjonsfond.

Virksomhetsstyring og eiendom

- *Elektrifisering av Dalane.* I forbindelse med elektrifiseringen av bussanlegget på Dalane er det behov for kapasitetsutvidelser hos Glitre Nett og Statnett. Foreløpige estimater tilsier en kostnadsøkning på opptil 30 mill. kroner utover budsjett. Prognosen for merforbruket i 2026 er 10 mill. kroner. Det foreslås å finansiere 7,7 mill. kroner gjennom bruk av bundne fond knyttet til ATP og byvekst. Resterende merforbruk foreslås dekket innenfor driftsbudsjettet.
- *IT-utviklingsprosjekter.* Budsjettet tar ikke høyde for det omfanget av IT-utviklingsarbeid som planlegges gjennom Novari og KS Digital. Foreløpig er det usikkerhet om det kommer kostnadsøkning i 2026, og utviklingen følges videre og vil bli vurdert i budsjettsaken til fylkestinget i desember.

Samferdsel

- *Revidert nasjonalbudsjett – vegvedlikehold.* Det foreslås å disponere 68,34 mill. kroner i vedlikeholdsmidler ved å øke driftsbudsjettet til veivedlikehold med 44,84 mill. kroner, overføre 8,5 mill. kroner til investeringsprosjektet på Fv. 405 i Vennesla og avsette 15 mill. kroner til disposisjonsfond samferdsel. Avsetningen til fond skyldes at deler av de planlagte prosjektene ikke forventes å påløpe kostnader før i 2027. Ytterligere informasjon fremgår av sak 22/2026, behandlet i hovedutvalg for samferdsel og mobilitet 15. september.
- *Revidert nasjonalbudsjett – kollektivmidler og takstsamarbeid.* Det foreslås å avsette økningen i rammetilskuddet knyttet til økte kostnader i kollektivtrafikken på 17,254 mill. kroner, samt 2,876 mill. kroner knyttet til takstsamarbeid, til disposisjonsfond kollektiv. Den samlede avsetningen på 20,13 mill. kroner foreslås gjort i påvente av forventede kostnadsøknings innen kollektivområdet de kommende årene.
- *Lønnsoppgjør.* Det foreslås å øke budsjettet for område samferdsel med 1 mill. kroner som følge av utjevningseffekter i lønnsoppgjøret. Midlene omdisponeres fra området felles inntekter og kostnader.
- *Trafikksikkerhetstiltak.* Det foreslås å overføre 0,045 mill. kroner fra Strategi og mobilitet til Eilert Sundt videregående skole til gjennomføring av trafikksikkerhetstiltak.
- *Overføring fra disposisjonsfond.* Det foreslås å øke budsjettet med 0,515 mill. kroner til ulike prosjekter innen Strategi og mobilitet. Økningen finansieres gjennom bruk av midler avsatt på disposisjonsfond.
- *Overføring fra bundne fond.* Det foreslås å øke budsjettet med 13,04 mill. kroner, finansiert gjennom bruk av bundne fond. Av dette gjelder 12,9 mill. kroner AKTs bruk av statlige midler til TT-ordningen, mens 0,104 mill. kroner gjelder byvekstmidler til gjennomføring av Bymiljøkonferansen.

Utdanning

- *Overføring fra fond.* Det foreslås å øke budsjettene til skolene med 3,3 mill. kroner, finansiert gjennom prosjektmidler som tidligere er avsatt i bundne fond.

Det er usikkerhet knyttet den økonomiske utviklingen i flere avdelinger innen utdanningsområdet. Innen tilrettelagt opplæring bidrar vekst i elevtallet til et økt ressursbehov. Innen fag- og yrkesopplæringen kan det bli økte kostnader til alternative og særskilte opplæringsløp, da det er utfordrende å finne nok læreplasser innen enkelte retninger. Det er også fortsatt merforbruk knyttet til prøvenemnder, til tross for iverksatte tiltak. Samlet sett forventes dette å medføre merkostnader på mellom 10 og 15 mill. kroner utover budsjett. Eventuelle budsjettendringer vil bli vurdert i saken til fylkestinget i desember.

Endringer	Beløp (1 000 kr)
Felles inntekter og utgifter	
• Økte skatteinntekter	- 20 000
• Økt rammetilskudd	- 94 221
• Økte renteinntekter	- 5 000
• Lavere rentekostnader	- 13 000
• Utbytte og gjenstående kapital	- 3 540
• Pensjon	- 43 040
• Lønnsoppgjør Samferdsel overføres til område samferdsel	-1 000
Organisasjon og tannhelse	
• Flytting av dokumentasjonsforvaltning	-4 690
Virksomhetsstyring og eiendom	
• Flytting av dokumentasjonsforvaltning	+ 4 690
• Dalane 2- overføring fra ATP og byvekstmidler	+ 7 700
Næring, plan og kultur	
• Overføring Erasmus+ midler til de videregående skolene	- 2 372
• Prosjektmidler fra fond hentes inn	+ 4 738
• Vegårshei ski- og aktivitetssenter	3 250
• Lavterskel rus – fra NPK til de videregående skolene	- 900
Samferdsel	
• Revidert nasjonalbudsjett - styrking av veg	+ 44 840
• Agder kollektivtransport AS – statlige midler TT-ordningen 1. halvår 2026	+ 12 900
• Prosjektmidler strategi og mobilitet	+ 515
• Bymiljøkonferansen. Byvekstmidler fra 2025	+ 104
• Trafikksikkerhetsmidler overført til Eilert Sund VGS	- 45
• Effekt lønnsoppgjør fra felles inntekter og kostnader	+ 1 000
Utdanning	
• Erasmus + midler fra NPK for gjennomførte aktiviteter	+ 2 372
• Lavterskel rus – fra NPK til de videregående skolene	+ 900
• Prosjektmidler fra fond	+3 293
• Trafikksikkerhetsmidler overført fra SAM til Eilert Sund VGS	+45
Økning i netto driftsresultat	-101 461

Disponering av økning i netto driftsresultat	101 461
Overføring fra drift til investeringer	10 050
Avsetninger til disposisjonsfond bufferfond fylkesting	42 491
Avsetning til disposisjonsfond premieavvik	97 759
Bruk av disposisjonsfond premieavvik	-54 719
Avsetninger til disposisjonsfond veg og kollektiv	35 130
Bruk av disposisjonsfond samferdsel	-515

Bruk av disposisjonsfond næring, plan og kultur	-1 390
Bruk av bundne fond samferdsel, ATP og byvekst	-20 704
Bruk av bundne fond næring, plan og kultur	-3 348
Bruk av bundne fond utdanning	-3 293

Endring i netto driftsresultat og bufferfond for 2026 budsjettet

Prognosen for netto driftsresultat var i opprinnelig budsjett på 102,3 mill. kroner (1,3 prosent). Endringene i budsjettet og bruk av fondsmidler vedtatt av fylkestinget i februar, mai og juni reduserte netto driftsresultat til 44,1 mill. kroner (0,6 prosent). Med forslag til budsjettendringer i denne sak økes netto driftsresultat til 145,1 mill. kroner (1,9 prosent).

I januar 2026 var bufferfond fylkesting på 313,3 mill. kroner. I vedtatt opprinnelig budsjett disponeres 42,7 mill. kroner av fondet. Endringer i budsjett februar 2026 tilførte 2 mill. kroner. Endringer i første tertial tilførte ytterligere 2,7 mill. kroner. I denne sak foreslås det å øke fondet med 42,5 mill. kroner slik at fondet er på 317,8 mill. kroner.

Forslag til endringer i investeringsbudsjett

Investeringsbudsjettet foreslås redusert med 36,9 mill. kroner, til 1 044,2 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak forsinkelser og forskyvninger av enkeltprosjekter innen eiendomsporteføljen, som foreslås redusert med 65,6 mill. kroner.

For samferdselsporteføljen foreslås det en økning på 26,8 mill. kroner. Den største endringen gjelder Fv. 415 Simonstad–Selåsvatn, hvor 25 mill. kroner flyttes fra 2027 til 2026. Videre foreslås det å opprette et prosjekt på Fv. 405 Venneslavegen som følge av raset, med en foreløpig investeringsramme på 10 mill. kroner. Prosjektet foreslås finansiert gjennom overføring fra driftsbudsjettet. Foreløpige anslag tyder på at prosjektkostnaden vil bli vesentlig høyere, og et oppdatert kostnadsanslag vil bli lagt frem når dette foreligger. Det foreslås også å øke det samlede budsjettet for byvekstprosjekter med 40 mill. kroner, hvorav 85 prosent finansieres gjennom tilskudd fra byvekstavtalen.

Ytterligere informasjon om endringer i enkeltprosjekter fremgår av rapporten for 2. tertial under kapitlet *Investeringer*.

Forslaget til endring i investeringsbudsjettene medfører en reduksjon i låneopptaket på 71,8 mill. kroner og en reduksjon i merverdiavgiftskompensasjonen på 3,5 mill. kroner. Samtidig øker tilskuddene til byvekstprosjekter med 28,0 mill. kroner. Salg av finansielle anleggsmidler utgjør 0,4 mill. kroner, mens overføring fra drift øker med 10,1 mill. kroner. Overføringen fra drift gjelder i hovedsak finansiering av prosjektet på Fv. 405 Venneslavegen, der foreløpige anslag tilsier at de samlede kostnadene vil bli betydelig høyere enn den foreløpige investeringsrammen.

Reduksjonen fordeler seg slik på investeringsporteføljer og program:

Investeringsporteføljer og program	Beløp (1 000 kr)
Eiendom	- 65 568
- Administrative bygg	0
- Infrastruktur	- 31 000
- Skolebygg	- 17 668
- Tannhelse	- 16 900
Samferdsel	26 757
- Bompengeprosjekter/ byvekstavtale	38 100
- Prioritere barn og unge	-33 143
- Ta vare på det vi har	4 100
- Øvrige tiltak på fylkesveg	17 700

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 920
Sum	-36 851

Reduksjon i investeringsbudsjett per 2. tertial gir følgende endring i finansieringen:

Finansiering	Beløp (1 000 kr)
Merverdiavgiftskompensasjon	3 456
Tilskudd fra andre	- 28 000
Salg av finansielle anleggsmidler	- 370
Bruk av lån	71 855
Overføring fra drift	- 10 050
Sum	36 851

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren foreslår at endringene i drifts- og investeringsbudsjettet, finansieringen og overføringene til og fra fond vedtas i tråd med fremlegget.

Kristiansand, 22.09.2026

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Lise Solgaard
Fylkesdirektør økonomi og styring